

Mine Kaplangı ve Naz Cuguoğlu ile Collective Çukurcuma Üzerine Söyleşi

SANAT İNİSİYATİFİ COLLECTIVE ÇUKURCUMA'NIN ÇALIŞMALARI HAKKINDA KURUCULARI NAZ CUGUOĞLU VE MİNE KAPLANGI İLE YAPILAN BU SÖYLEŞİ KİTAP, OKUMAK, "BİLGELİK EVİ" SERGİSİ VB KONULARI KAPSADI.

MİNE HAYDAROĞLU
NAZ CUGUOĞLU
MİNE KAPLANGI

Esen Küçüktütüncü,
Collective Çukurcuma Arşivi

Mine Haydaroğlu: Collective Çukurcuma'yı nasıl tanımlarsınız? Nasıl kuruldu, amacı neydi? Kuruluşundan bu yana yapısında, amacında değişiklikler oldu mu?

Mine Kaplangı: Collective Çukurcuma İstanbul temelli bir sanat inisiyatifi; aynı zamanda küratöryel çalışmalar da yapan bir kolektif olarak tanımlayabiliriz. Naz ile Çukurcuma'da yakın yerlerde bulunan sanat alanlarında çalışırken tanıştık ve özellikle İstanbul'un her gün, hatta her dakika değişen dinamikleri içerisinde kolektif çalışma alanları yaratma amacıyla Collective Çukurcuma'yı kurma kararı aldık. Naz psikoloji mezunu, ben de felsefe, ikimizin de fantastik dünya edebiyatına, eski kitaplara, gizli kalmış hikâyelere ve mitlere özel bir ilgisi var. Bu açıdan hem dostluğumuzun hem de kolektifin oluşum süreci çok organik olarak gelişti. Öncelikle amacımız çağdaş sanat kapsamında ortak ilgi alanlarımızı birlikte araştırmak, öğrenmek ve bu araştırma sürecine de çevremizdeki farklı sanatçıları, küratörleri, araştırmacıları davet etmekte. Bu amaçla öncelikle kendi mahallemizde, Çukurcuma sınırlarında etkinlikler düzenledik. Dayanışmaya ve birlikte çalışmaya ihtiyaç duydu-

ğumuz dönemlerden geçiyoruz, bu ihtiyacın da farkındalığında buluşmalar organize ederek farklı konular üzerinde tartışmalar, seminerler, söyleşiler düzenledik. Daha sonra Macar Kültür Merkezi'nin de desteği ile ilk sergimiz olan "Komşu" sergisini gerçekleştirdik. Çukurcuma'da bulunan Laz Bakkal, Çukurcuma Köftecisi, ve Antikacı'ya Gözde İlkin, Can Sungu ve Cansu Çakar'ın çalışmalarını yerleştirdik ve ziyaretçiler için hazırladığımız haritalar ile mekânların keşfi sırasında mahallenin de gezilmesini, komşuların birbiriyle iletişime geçmesini amaçladık.

Naz Cuguoğlu: Aslında "Komşu" sergisinin şu an devam etmekte olan "Okuma Grubu"muzun da temelini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Amacımız katılımcılara "yürümenin, düşünmenin, keşfetmenin, araştırmanın" ve tüm bunları "birlikte" yapabilmenin farklı yönlerini deneyimletmekti. Her gün yanından geçip gittiğiniz minik eskici dükkânının hikâyesini öğrenmek, eski objeleri araştırmak, tozlu kitapları okumak gibi günlük hayatta farkındalık oluşturan karşılaşmalar yaratmak, Collective Çukurcuma'yı kurmamızın ana amaçlarından bazılarıydı. Şimdilerde ise Gökcan Demirkazık ile birlikte

kurduğumuz Okuma Grubumuz ile ayda iki kere farklı mekânlarda buluşarak okuma günleri düzenliyoruz. Daha çok çağdaş sanat teorileri üzerine yaptığımız bu okuma günleri ile birlikte tartışıyor, dertleşiyor, öğreniyor ve büyüyoruz. İki senedir sürekliliğini koruyabildiğimiz için mutluyuz. Bu buluşmalarda okuduğumuz metinler ve sorduğumuz sorulardan oluşan arşivimize internet sitemizden ulaşabilirsiniz. Aynı zamanda kolektifimiz genişliyor, Serhat Cacekli ailemizin yeni üyesi oldu, ve onunla Eylül ayında Space Debris’de gerçekleşecek, Moskova ve İstanbul’dan sanatçıları bir araya getiren, ve sansür ortamındaki sanatsal pratikleri araştıran bir proje üzerinde çalışıyoruz. Kurulduğumuz günden beri kendi ilgi alanlarımız kolektifi de besledi, fark ettik ki özellikle kütüphanelere, kitaplara özel bir ilgimiz var ve seçtiğimiz, oluşturduğumuz projeler de kendiliğinden onlar üzerine kurulu bu açıdan kolektifin böyle bir yöne evrildiğini görebiliyoruz. Şimdilerde özellikle kütüphaneler ve kitaplar üzerinden bilgi manipülasyonu, tarih yazımı gibi konular üzerinde okumalar yapıyoruz, arşivsel araştırmalara öncelik veriyoruz. Amacımız da buna paralel olarak daha çok bu konulara odaklanan sergiler gerçekleştirmek, bu alanda çalışan sanatçılar ile bir araya gelmek.

M.H.: Başlıca faaliyetleriniz neler? Her birini birer ikişer örnekle tanımlar mısınız?

N.C.: Düzenlediğimiz okuma grubu buluşmaları ve uluslararası işbirliği sergi projeleri ile kolektif düşünme ve üretme yöntemleri üzerine odaklanıyor, ve küratöryel ve editöryel projeler ile kitapların ve kütüphanelerin gücüne dair sorgulamalarda bulunuyoruz. Özellikle çağdaş sanat üzerine yoğunlaşan, zengin bir diyalog ve tartışma alanı yaratmaya odaklanıyor, ve kurdu-

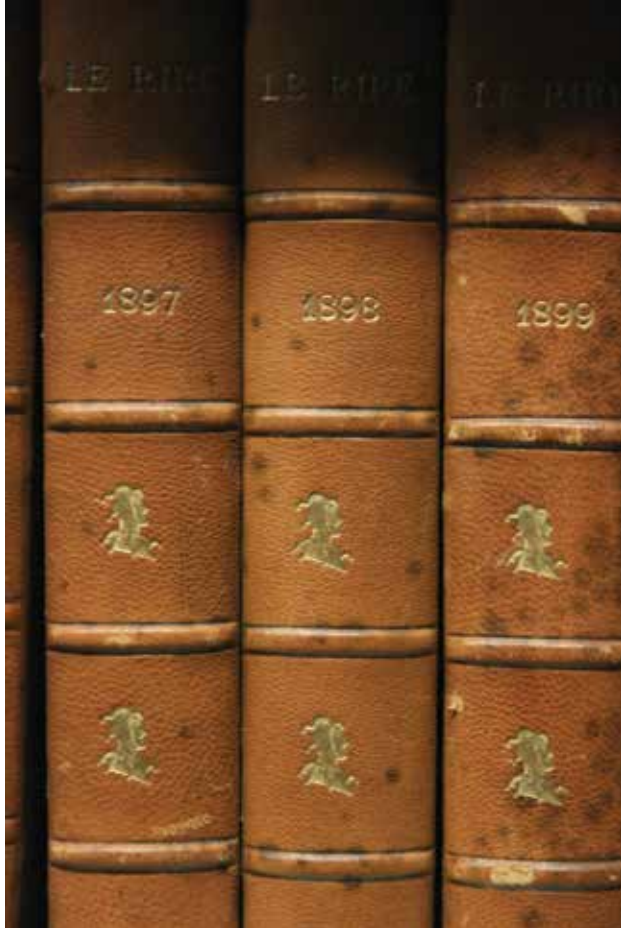

muz yerel ve uluslararası işbirlikleri sayesinde, unutulmaya yüz tutmuş eski komşuluk anlayışını genç kurumlar arasında tekrar canlandırmayı hedefliyoruz. Bu bağlamda, dönemsel seminerler, sergiler, konuşmalar ve performanslar düzenliyor, ayrıca mahallenin içinde ve dışında gerçekleşen projelerin duyurulmasına da destek veriyoruz. Bu güne kadar düzenlediğimiz söyleşiler ve seminerlerde farklı konulara odaklandık, bunlar arasında: Performans Sanatı, Çağdaş Sanat Pratiklerinde Direniş, (Yeni) medya sanatları buluşmaları, koleksiyonerlik sayılabilir. Aynı zamanda, kitap ve kütüphanelere

Naz Cuguoğlu,
Mine Kaplangı

Bilgelik Evi sergisinden görüntüler

Ali Kazma
Kitap
2011
devam eden çalışma

olan ilgimiz sonucu, editöryel projeleri de önemsiyoruz. Benim geçen sene 5533 ve Recai Mehmed Efendi Kütüphanesi'nde Proto5533 projesi kapsamında küratörlüğünü üstlendiğim "İskenderiye'den Sonra Tufan" sergisinin kitabının editörlüğünü Gökcan Demirkazık ile beraber üstlendik. Ayşe Umur ve Umut Matbaa'nın değerli desteği ile hayata geçen bu projedeki amacımız, bizim jenerasyonumuzdan genç yazarların sesini duyurmaktı. Kitabın lansmanını yazarlar Simge Burhanoglu, Serhat Cacekli, Sine Ergün, Lesli Jebahar, ve Mine Kaplangı'nın katılımıyla SALT'ta gerçekleştirdik. İsveçli küratör Susanne Ewerlöf ile beraber yürüttüğümüz "IdentityLab" projesinin kitabı *Between Places* de benzer bir motivasyonun sonucu olarak ortaya çıktı. İleriki dönemlerde de kitap projelerimize devam etmeyi amaçlıyoruz.

M.K.: Ayrıca genişleyen uluslararası ağımız sonucu, işbirliği projelerini hayata geçirmeyi önemsiyoruz. Geçtiğimiz dönemde de Nashville ve İstanbul arasında köprü kuran "Asimetrik Bağ" projesini hayata geçirmiştik. Michael Dickins, Kristi Hargrove, Jana Harper, Erdal İnci, Jonathan Rattner, Ayşe Gül Süter ve Bahar Yürükoğlu'nun çalışmalarıyla yer aldığı sergi, Nashville ve İstanbul'dan sanatçıları, 6 aylık işbirliği üzerine kurulu bir ilişki içinde eşleştirerek, politik ve sosyolojik "asimetrik" dinamiklerin sanatçı pratikleri ve işbirlikleri üzerindeki etkisini araştırmıştı. Bu kapsamda, "Politik Belirsizlik Zamanlarında İşbirliği" ve "Dijital Sanatta Asimetrik Dinamikler" konulu iki sohbet gerçekleştirdik. Bunun dışında kole-

tif çalışmalarımıza devam ederek uluslararası ve yerel projeler üretmeye ve paylaşmaya devam edeceğiz. Hayalimiz İstanbul'un gizli kütüphanelerini keşfetmek, kütüphanelerde sergiler düzenlemek, kitaplar üretmek ve okuma grubumuzun sınırlarını genişletmek. Berlin'de yer alan bir proje mekanı olan Dzialdov'da gerçekleştirdiğimiz "Bilgelik Evi" sergisi bu yönde attığımız önemli bir adım oldu.

M.H.: "Bilgelik Evi" projenizi biraz daha geniş ele alalım. Berlin ve İstanbul ayağını detaylı anlatabilir misiniz?

M.K.: Bilgelik Evi sergisi bizim kolektif olarak en uzun süreli araştırma sürecimizi oluşturan en kapsamlı sergi projemiz diyebiliriz. Yaklaşık bir seneden beri Naz ile birlikte birbirimizle kütüphanelerin ve kitapların üzerinden kurulan güç dengesini ortaya koyan haberleri paylaştık,

üzerlerine okumalar yaptık. Bilgelik Evi sergisi adını 8. yüzyılın başlarında Bağdat şehrinde farklı coğrafyalardan toplanmış, çeşitli dillerde felsefe, sanat, bilim ve tarih alanlarında yazılmış binlerce kitabın bulunduğu bir kütüphaneden aldı. Çatısı altında Arapça, Farsça, Latince, Grekçe ve İbranice'den dönemin en önemli felsefe ve bilim kitapları çevrilmiş ve bu sayede Bilgelik Evi farklı coğrafyalardan yüzyıllar boyunca izlenen bir araştırma merkezi haline gelmiştir, öyle ki İskenderiye Kütüphanesi'ne bile örnek olmuştur. Bu özelliği ile aslında bir kütüphanenin nasıl da kolektif bir araştırma merkezi haline gelebileceğinin de en eski örneklerinden biri olması açısından bizim için önemi büyüktü. Biz de bu birbirinden ve birlikte öğrenme anlayışını geliştirebileceğimiz bir sergi kurgulamak istiyorduk. Bu nedenle de sergiye dahil ettiğimiz farklı dilde

Bilgelik Evi sergisinden görüntü

eserlerin çevirilerini yapmadık, sergideki bazı eserler Almanca, bazıları Türkçe, İngilizce, Farsça ya da Arapça. İzleyicilerin mekâna gelip, vakit geçirip metinleri anlayabilmek için birbirlerinden yardım almalarını ya da birlikte araştırmalarını istiyoruz. Serginin açılış gününde Türkiye’de Wikipedia yasaklandı, belki de sürekli olarak dijital olan ya da olmayan bilgi kaynaklarımızın, kütüphanelerimizin yok edildiği, kapatıldığı bu dönemde en önemli duruş kendi özgür dayanışma ve bilgi üretme-paylaşma alanlarımızı kurabilmek diye düşündük.

N.C.: Bu sebeple de sergiyi iki bölüm olarak kurguladık. Sanatçı kitaplarının yer aldığı kütüphanemiz, sanatçıların kitap, kütüphane, bilgi üretimi üzerine ürettikleri farklı medyumdaki çalışmalar ve bizim son bir sene içerisinde çeşitli haber mecralarından topladığımız makale arşivimiz. Bu arşivde Türkiye’den, Orta Doğu’dan ve Avrupa’dan kütüphane haberleri yer alıyor, bilgi manipülasyonunun ve kontrolünün, kitapların politik gücü üzerinden nasıl uygulandığını göstermesi bakımından bizim için önemli. Çünkü bu sergiyi kurgularken yola çıktığımız noktalardan biri de, politik ayaklanmalarda önem kazanan halk kütüphanelerinin gücüne odaklanmaktı. Hem Gezi Parkı’nda kurulan kütüphane, hem de geçtiğimiz sene Suriye’de inşa edilen Gizli Kütüphane bir rastlantı değil. Kolektif hafıza en kolay kitaplar üzerinden manipüle edilebiliyor, biz de bir anlamda kendi kütüphanemizi kurarak içerisinde bulunduğumuz coğrafya ve güncel sosyo-politik gelişmeler sebebiyle Orta Doğu’ya odaklanarak ama sergiyi Berlin’de açtığımız için Avrupa’yı da dışlamayarak kendi öznel tarih anlatımımızı sunmak istedik. Çünkü okuma grubumuzda da bu sene etraflıca tartıştığımız için biliyoruz ki kütüphane ya da arşivlerin objektif olması pek olası değil, her seçim politik olarak görülebilecek zorunlu bir dışlamayı da beraberinde

getiriyor. Örneğin, haberiniz var mı bilmiyorum ama Ankara’da Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nda da görkemli bir kütüphane inşası devam ediyor. Bu nedenle Bilgelik Evi sergisini İstanbul’a da taşımak istiyoruz. Özellikle sanat kurumlarının, kütüphanelerin kapatıldığı haberleri ile sarsıldığımız bir dönemde farklı, alternatif araştırma ve sergi alanları da kurabilmenin, yaratabilmenin kolektif bir görevi olduğunu düşünüyoruz.

M.H.: Faaliyetleriniz Kitap-Kütüphane-Sergi ağırlıklı ve bunlar hep birbirine bağlanıyor. Okuma merakı, iletişimin okumayla ve/veya performansla kurulması, görsel dille yazı dilinin birlikteliği gibi özellikler öne çıkıyor. Bu üç konu ve özellikle varsa başka vurgulamak istediğiniz bir kavram veya konu hakkında neler düşünüyorsunuz, kısaca, serbest çağrışımla, anlatabilir misiniz? Örneğin “okumak” sizin için ne demek? Görsel dil ile yazı dili arasında bir akış var mı sizce, varsa nasıl?

Ali Yass
Destination II
2016

Çin el yapımı kitap üzerine mürekkep
6 metre

Didem Erk
Siyah İplik
2017
Felsefenin Temel İlkeleri
George Politzer yerleştirme

M.K.: Bilgelik Evi sergisinde yer alan çalışmalardan biri de Ali Kazma'nın kütüphanelerde çektiği fotoğraflardan oluşan arşivi, çalışmalardan birinde Borges'in bir sözü yazıyor: "I have always imagined that Paradise will be a kind of library." (Her zaman cennetin bir çeşit kütüphane olacağını hayal ettim). Biz yeni çağın hızına hapsedilmiş eski ruhlarız, bizler için huzur kitaplıklarda saklı. Dolayısıyla sadece kolektif olarak değil birey olarak da motivasyonumuzu özellikle okuma merakından ya da daha doğrusu "merak"tan alıyoruz. Ben görsel dile doğası gereği daha meyilli biriyim, görsel hafızam

her zaman daha kuvvetliydi ve film kareleri, video görselleri her zaman hafızamda daha sabit bir yer edinirler. Öte yandan yazı dilinin de kendiliğinden getirdiği görsel yaratıcılığın kuvvetini, hayal gücüne katkısını hiç bir şey ile kıyaslayamam. Özellikle güncel sanat alanında araştıran, yaratan, okuyan kişiler olduğumuz için görsel dil ile yazı dilinin arasında kurulan bağ bizim için ayrı bir önem taşıyor. Okumak bizim için sorumlulukları ağır, bağımlılığı yüksek, ağırlığını hissettiğimiz bir deneyim. Zaman ile yarışmak diye bir durum söz konusu bizim jenerasyonumuz için. Bilgiye erişim yollarımız son

Erdem Taşdelen
"Convictions"
2012
Sanatçı kitabı 98 sayfa, 100 edisyon,
yayımcı: 221A Artist Run Centre

Bilgelik Evi sergisinden görüntü

hızla değişmekte, çeşitlenmekte, tüm bu değişim sırasında her saniye uyarılanların arasında seçim yapmak, karar vermek, araştırmak, zamanla yarışmak yorucu olabiliyor. Öte yandan kitaplar ile olan ilişkimiz çok daha bireysel ve biricik. Birlikte okurken de her birimiz biricik deneyimler yaşıyoruz, fakat birlikte tartışıkça zenginleşiyoruz. Dolayısıyla aslında bir direniş biçimi olarak şu an okumanın, okumayı yaymanın, birlikte üretmenin ve başkaları ile paylaşmanın kolektifin temel yapıtaşları olduğunu düşünüyoruz.

N.C.: Önemli olan bir tarafı da bizim bu yola, bundan sonra kitaplar ve kütüphaneler üzerine çalışacağımız diyerek çıkmamamız oldu. Ben Collective Çukurcuma'yı bir araştırma laboratuvarı, bir beraber düşünme platformu olarak görüyorum. Süreç içerisinde organik bir şekilde bu konulara karşı bir tutkumuz olduğunu fark ettik. Dzialdov'dan teklif geldiği zaman geçen yazdı ve biz İstanbul'da çok zor bir yaz geçiriyorduk, neredeyse üretime devam etmemizin anlamını sorguladığımız bir dönemdi. Mine ile bir konuşmamız oldu, çok iyi hatırlıyorum, birbirimize nedir bu kitaplarla ilgili olan takıntımız diye sorduk. O dönemde okuma grubumuzda da *Dissonant Archives* kitabını okuyorduk, ve arşivler hakkında çok düşünüyorduk. Ve konuştuğumuz fark ettik ki, kütüphane oluşturmak oldukça politik bir karar. Hangi kitabın bir kütüphanede yer alacağına, hangisinin dışarıda kalacağına karar vermek kişiye ilk bakışta fark edilmeyen bir güç veriyor. Yan yana koyulan kitaplar, bir tarih yazımı oluşturuyor, ve ister istemez kişisel bir karar oluyor, objektif olmasının, her şeyi kapsamanın imkânlı olduğunu düşünmüyoruz. Bu amaçla kurulan İskenderiye Kütüphanesi biliyorsunuz yanarak kül oldu. Wikipedia ve diğer dijital kütüphaneler, bilginin doğrusunu olduğu kadar

yalanını da beraberinde barındırıyor. “İskenderiye’den Sonra Tufan” sergisinde bahsettiğimiz konulardan biriydi bu. Jorge Louis Borges’in Babil Kitaplığı sanırım bize ilham veriyor. Ve evren bizi kütüphanelerle karşılaştırmaya devam ediyor. Dzialdov’a ve 5533’e sadece 5-10 dakika yürüme mesafesinde olan bu iki önemli kütüphanenin, civarda kaybolmamız sonucu karşımıza çıkması bu anlamda değerli. Dediğimiz gibi biz bu karşılaşmaları önemsiyoruz. Ve sorunun başına dönecek olursak, üretimimizin anlamını sorgulamak yerine, belki de akıl sağlığımızı yitirmemek adına, beraber okuyoruz. Mine’nin dediği gibi bir direniş olarak kütüphaneler ve kitaplar. Ancak kitaplar ve birlikteliğimiz bizi kurtarabilir, sanırım buna inanıyoruz.

M.H.: Türkiye’de ve dünyada size ilham veren oluşumlar, sanatçılar, yazarlar... kimler? Neden ve nasıl sizi etkilediler, etkiliyorlar?

N.C.: Biz en çok etrafımızdaki insanlardan, komşularımızdan ilham alıyoruz. Paylaşarak birbirimizin kütüphanelerinden, okuduklarımızdan besleniyoruz. Benim için kişisel olarak kütüphanelerin hayatımdaki önemi sanırım çok genç yaşta öğrendiğim bir hikâyeden geliyor. Babam üniversite yıllarında ekonomik sebeplerden dolayı okurken bir yandan da çalışmak durumunda kalıyor, ve her maaşını aldığı zaman gidip kendine küçük bütçesiyle sahaflardan kitaplar alıyor. Bir gün babamın evine hırsız giriyor ve sadece kitaplarını çalıyor. Babam senelerde sahafları geziyor ama hiçbir kitabının izine rastlayamıyor. Bu hikâye bir şekilde

beni hep çok üzmüştür, hala sahalara gidince kitapların ilk sayfasını açar bakarım. Kitaplarla kurduğumuz kişisel ilişkiye, onlar üzerinden kurulan güç oyunlarına çok ilgi duyuyorum. Bilgelik Evi sergisinde yer alan tüm araştırmacılar ve sanatçılar bu anlamda bizim için sergide olmazsa olmaz isimlerdi. Bunlar arasında Ali Kazma’nın dünyadaki pek çok kütüphaneyi gezerek oluşturduğu kütüphane fotoğraflarından oluşan arşivini, Işıl Eğrikavuk’un “Karanlık Kütüphane” projesini, İstanbul Queer Art Collective’in yıllarca queer komüniteye ev sahipliği yapmış ve şimdilerde Bilgelik Evi’nde bir arşiv olarak sergilenen kütüphanesini sayabiliriz. Bunun dışında kitaplar üzerine ağırlıklı olarak çalışan Raqs Media Collective ve Suriyeli sanatçılardan oluşan Fehras Publishing Practices

Bilgelik Evi sergisinden görüntü

Kitap
100 sayfa
28,5 x 21,5 x 1,5 cm
Arapça ve İngilizce

gibi oluşumlar da bize ilham veriyor. Özellikle son zamanlarda dünyada sanatçı kitaplarına ve kütüphanelere özel bir ilgi olduğunu fark ediyoruz, bize göre bu bir rastlantı olamaz. Yaratıcı bireyler olarak dünyada hızlıca artmakta olan sansürün farkındayız, ve sanırım buna karşı çıkmak, yaratımlarımızla buna engel olmak istiyoruz.

M.K.: Bunun dışında birkaç sene önce Arter’de İlky Balıç ve İz Öztat tarafından gerçekleştirilmiş olan “Bahane” projesi kadar anneannelerimizin kütüphaneleri de bizi etkiliyor diyebiliriz. Eski İstanbul Arşivleri ve yazarları üzerine düşünüyoruz, mesela Reşat Ekrem Koçu’nun bu anlamda inanılmaz bir arşivi var.

Italo Calvino, Elias Canetti, Virginia Woolf, Umberto Eco, Jorge Louis Borges ve kütüphaneler üzerine yazılmış tüm fantastik dünya edebiyatının kahramanları bizi heyecanlandırıyor. Dünyadan gerilla performans projeleri ve bağımsız baskı evlerini de takip ediyoruz, örnek olarak yine Bilgelik Evi sergisinde yer alan Ala Younis’in “Kayfa ta” isimli kâr amacı gütmeyen ve Arapça kitap basımına odaklanan inisiyatifini verebiliriz. Benzer şekilde, en son Salt’ta gösterilen “Arşiv Rüyası” adlı kolektif çalışmadan da çok etkilendik, kütüphanelerin ve arşivlerin geleceği hakkında çok yerinde soru işaretleri koydu önümüze.

M.H.: Önümüzdeki aylardaki projelerinizden biraz bahsedermisiniz?

N.C.: Bilgelik Evi sergisi 6 Haziran’da Göksu Kunak’ın gerçekleştireceği bir performans ve Sümer Sayın’ın kitap lansmanı ile sona erecek. Sergi süresince çeşitli etkinlikler, bir araya gelmeler düzenleyerek mekanın bir buluşma ve beraber düşünme noktası olması için çaba sarf ettik. Kütüphane ne olursa olsun gezici ve geçici bir yapıya sahip olduğu için Göksu Kunak ve arkadaşları mekânda buluşarak yer alan kitapları ezberlemek için çalışmalar yaptılar. *Fahrenheit 451* kitabından yola çıkan bu performans gözlediğimiz ve Büyük Birader’in bizi izlediği bir dönemde sansür konusuna ve kolektif düşünmeye dair farklı açılımlar getiriyor, önemli ve anlamlı bir kapanış etkinliği olduğunu düşünüyoruz. Bundan sonraki süreçte amacımız sergiyi İstanbul’a taşımak ve ileriki dönemde bir kitap formatına getirmek olacak.

M.K.: Bunun dışında okuma grubumuz da yeni sezonda heyecan verici bir takım haberlerle tekrar buluşmaya başlayacak. Ve önceden bahsettiğimiz gibi İstanbul-Moskova’yı birbirine bağlayan “Survival Kit: Subtlety as Methodology” isimli projemiz Eylül ayında Space Debris’de açılacak. Sansür ortamındaki sanatsal üretimler üzerine beraber düşündüğümüz bu proje kapsamında ortaya çıkacak olan araştırma sürecimizi de ilerleyen dönemde bir el kitabı olarak bir araya getirerek diğer sanatçı ve araştırmacılarla da paylaşmak istiyoruz. Kısaca önümüzdeki dönemde beraber okumaya, düşünmeye ve araştırmaya devam edeceğiz.